



Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Livssyn og politik

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1976

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Relateret:

Relateret:

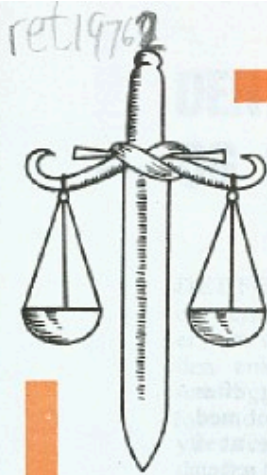
Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Livssyn og politik](#) 3

[Livssyn og politik](#) 4

[Livssyn og politik](#) 5

[Livssyn og politik](#) 6



Livssyn og politik

DET SKER undertiden, at der fremsættes almene sandheder, der har gyldighed langt uden for den tid, hvori de udtales. Deres karakter gør, at de i væsentlig grad er med til at danne samfundets grundholdning. Ellers var deres almene karakter ikke anerkendt.

Gennem et langt liv havde biskop Gunnar erfaret, hvordan livet levedes og udfoldede sig, og hvordan det var sædvane at øve ret og skel. På det grundlag udformede han Jydsk Lov, der begynder med en fortale, der har en sådan almen karakter, at de fleste nu mere end 700 år senere vil udbryde, gid det måtte efterleves, når de læser fortalen eller hører den citeret.

Desværre citeres ofte kun de fem første ord: »Med lov

skal land bygges«, hvilket får sætningen til at stå som en påstand eller et slogan, medens Gunnar i fortsættelsen forklarer og uddyber den, så dens generelle nødvendighed fremtræder klart: »- - - Men ville enhver nøjes med sit eget og lade andre nyde samme ret, da behøvede man ikke nogen lov.« Det vil hver mand (enhver) ikke, for han søger at udnytte sin magt til egen fordel, hvilket Gunnar gør klart ved at sige: »Var der ikke lov i landet, da havde den mest, som kunne tilegne sig mest -«. Derfor drager Gunnar den konklusion, at landet skal bygges med lov, og at »loven ikke skal gøres eller skrives til nogen mands særlige fordel, men efter alle deres tarv, som bor i landet«.

Dette burde stå med flammeskrift for hver folketingsmand og lovgiver.

UDGIVET AF

RETSFORBUNDET

1976



LOVEN, MAGTEN OG RETTEN

Hver mand vil ikke nøjes med sit, derfor må retten sikres ved lov, hvilket lyder sådan i Grundlovens sprog: »Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuld erstatning«.

Det er forkert at tro, at problemerne er klarert med denne korte tekst. Nej, her begynder de, for begreberne ret og retfærdighed, ejendom og ejendomsret kan bruges og misbruges, og de er til stadighed genstand for vurdering og stillingtagen i forbindelse med holdninger og politiske tilhørsforhold.

I det demokratiske samfund vedtager flertallet loven, som vi alle følger eller udnytter, indtil vi får en ny og bedre lov. For så vidt er sagen i orden, og ingen kan angribes for det. Der er bare det, at retten oftest følger magten - ikke bare den, der ligger i flertallet, men i alle dens forskellige skikkelser, derfor må det kritisk vurderes, om nu også lovens ret og ejendomsret er udformet *efter alle deres tarv, som bor i landet.*

Skal loven rette sig efter individualisten, så vi blot med Johs. V. Jensen kan sige, at vi vil bekræfte de raske i retten til riget, hvilket omskrevet vil sige, at vi skal følge Darwins udviklingslære, hvor den stærkeste overlever, eller skal loven måske rette sig efter flokken, så vi med Jesper Jensen skal sige, at retten, det er ikke noget man får, det er noget, man tager. Det lyder ubehageligt, og jeg kan ikke se, at det er et gran mere rigtigt at tage retten ved den ene form for magt frem for den anden.

Da magten har så stor betydning for, hvad der skal betragtes som ret, skal spørgsmålet om, hvordan man bør lave lov og ret, stilles på en mere tiltalende måde ved at anvende etiske holdninger som grundlag. Det er bare beklageligt, at etik ikke er noget, der kan tjenes penge på eller noget, der kan hverves vælger på, men skal vi på bedst mulig måde sikre, at *den ikke har mest, som kan tilegne sig mest*, bliver man nødt til at sige, at *retten er noget, man giver.*

DEN ENKELTES RET — OG SAMFUNDETS

DET FØRSTE SPØRGSMÅL der rejser sig i den forbindelse er, om der findes noget, som den enkelte umiddelbart og naturligt må have ret til frem for andre. Det gør der i udbyttet for udført arbejde, men de, der har magt til at lave love, kalder det skattepligtig indkomst og kræver derigennem ret til rundt regnet halvdelen af arbejdsudbyttet, til brug for samfundets drift.

De fleste finder den sag helt i orden, ja, der er endog en betydelig del, der er glade ved den lov, for med den kan de regulere og styre samfundet i den retning deres politiske ønsker går.

Det lyder ikke godt, men det afføder det næste spørgsmål, om ikke der findes noget, som man har mindre eller måske slet ingen ret til, for i så fald må det være naturligt, at det belægges med byrder frem for det udbytte, man har fået for sin arbejdsindsats.

Det spørgsmål kan kun besvares på baggrund af en forklaring. Ved arbejdsindsatsen har man produceret et eller andet, der er brug for, og det vil kunne produceres igen og igen, så længe behovet er der, d.v.s. så længe man vil betale for det udførte arbejde. Anderledes ligger det med goder, der ikke kan produceres, men som der er et absolut behov for.

Jorden er et sådant gode, som vi alle direkte eller indirekte har et absolut behov

for. Den hverken kan eller skal produceres hver gang den skal bruges; den er der hele tiden. Der er altså ingen produktionspris på den og derfor ingen arbejds løn at udbetale. OK, den kan forbedres, så den bedre egner sig til den brug, man vil gøre af den; det er en sag for sig, hvis værdi og arbejds løn lader sig beregne som ved enhver anden produktion. Det er ikke det, der skaber jordværdierne. De opstår på en helt anden måde uden arbejdsindsats.

Forklaringen ligger netop i det forhold, at jorden ikke kan produceres. Hvor der ikke er noget samfund, der er der heller ikke nogen jordværdi. Jordværdien stiger med samfundets vækst og udvikling, og den bliver størst, hvor flest mennesker ønsker at bo og virke. Det er nemlig for at bo og virke, at man er villig til at betale prisen, men hvem er det egentlig, der skal have prisen, når jorden ikke er produceret, og hvad berettiger til, at vedkommende uden arbejdsindsats skal have mere og mere efterhånden som samfundet udvikles, og efterspørgslen på dette knappe gode bliver stærkere og stærkere?

Da værdien skyldes samfundets udvikling, og da ingen kan påberåbe sig at have produceret jorden, må det være hele samfundets indsats, der er skyld i, at der er en værdi, det er derfor urimeligt, at den skal kunne komme enkeltpersoner til gode.

FRIHED OG LIGE RET



LIGESOM det ejendomsretsligt er naturligt, at man får hele udbyttet af sin arbejdsindsats, sådan må det også være naturligt, at udbyttet af de værdier, der kun skyldes samfundets samlede indsats, ejendomsretsligt tilfalder samfundet, der skal bruge midlerne til alle deres tarv, som bor i landet. På den måde får enhver det, der tilkommer ham, og ingen tjener uden arbejdsindsats på, at andre nødvendigvis skal have et sted at bo og virke.

En sådan reform skaffer nok ikke flere penge i landet, men den giver en anden fordeling til fordel for produktion og beskæftigelse. Når penge kun kan tjenes ved arbejdsindsats, vil de gå til forbrug, produktion og investering i produktion, og de, der har

fået for lidt ud af deres arbejdsindsats og som lider under, at andre uden arbejdsindsats har tjent og tjener på den blotte mulighed for en virkeplads, vil få mulighed for at få en levestandard, der passer til deres arbejdsindsats.

Disse synspunkter er sociale uden at være socialistiske, og de beskytter på afgørende måde den naturlige ejendomsret uden at være kapitalistiske. Her i landet har vi ikke brug for disse to ismer til at bekæmpe hinanden. Vi har derimod brug for *den tredje politik*, hvor retten er noget, man giver, og ejendomsrettens grundlag er arbejdsindsatsen.

Derfor har jeg været retsstatsmand i 30 år.

J. P. SKOU

Undertegnede ønsker:

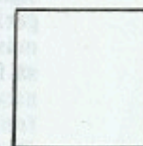
- Nærmere oplysninger om
DANMARKS RETSFORBUND
- Abonnement på ugebladet
VEJEN FREM –
årsabonnement kr. 104,-
pr. kvartal kr. 29,00
- At indmelde sig i
DANMARKS RETSFORBUND
- At indmelde sig i DANMARKS
RETSFORBUND UNGDOM

Navn: _____

Stilling: _____

Adresse: _____

Sæt kryds ud for det ønskede.
eller ring: (0192) ØBro 883



**DANMARKS
RETSFORBUND**

KROGHSGADE 1
2100 KBH. Ø.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk